

Despre Constantin cel Mare

Urmas al lui Diocletian, C. s-a nascut la 27 februarie 280. Tatal sau, Constantinus Chlorus, a fost caesar In cadrul tetraheriei instituite de Imparatul Diocletian.

Mama sa, Elena, fusese doar concubina lui Chlorus si era de conditie foarte modesta.

In copilarie si adolescenta, C. a fost, practic, ostatic la curtea imperiala a lui Diocletian de la Nico-media. In felul acesta Chlorus, care administra Occidentul, nu s-ar fi putut razvrati Impotriva Imparatului. A fost casatorit cu Fausta, fiica lui Maximian (cel de-al doilea august, secundul lui Diocletian In cadrul tetraheriei). Cand tatal sau a murit, In 306, â,-. a fost proclamat Imparat de catre armata, sub autoritatea sa aflandu-se Britannia si Gallia. A intrat Insa imediat In conflict cu Maxentiu, fiul lui Maximian, devenit, dupa abdicarea tatalui sau si a lui Diocletian, In 305, august al Occidentului. Maxentiu este declarat uzurpator In 308, postul sau fiind atribuit lui Licinius. Acesta se va alia cu C. Impotriva lui Maxentiu, care a ocupat Roma.

Dupa ce a luat In stapanire Spania, C. a patruns In Italia si s-a Indreptat spre Roma. Batalia decisiva s-a desfasurat la 23 octombrie 312 la Podul Milvius, langa Roma. In timpul bataliei, Maxentiu a fost ucis.

Traditia crestina indica aceasta batalie drept momentul de debut al apropierii lui C. de crestinism. Se spune ca Iisus Hristos i s-a aratat In vis Imparatului, In noaptea dinaintea bataliei, cerandu-l sa scrie pe Scuturile soldatilor primele doua litere ale numelui Sau (X P In limba greaca), iar a doua zi victoria i-a fost vestita de o cruce aparuta pe Soare, Insoțita de cuvintele In hoc signo vinces (sub acest semn Invinge).

Victoria de la Roma li asigura controlul asupra Intregului imperiu. In anul urmator (313), printr-o Intelegere dintre C. si Licinius, a fost elaborat Edictul de la Medio-lanum (Milano) care acorda libertate de cult crestinismului, pus pe picior de egalitate cu restul religiilor din imperiu, si care marca sfarsitul persecutiilor anticrestine.

Dar aceasta Intelegere nu a durat foarte mult. In 316 au Inceput confruntarile dintre cei doi. Razboiul civil a durat pana In 324 cand, In urma bataliilor de la Adrianopol si Chrissopolis, Licinius a fost Infrant, apoi ucis la Salonic In 325.

In urma Inlaturarii lui Licinius, fiii lui C. au primit titlul de caesa-res, unitatea imperiului a fost refacuta, s-a introdus principiul monarhiei ereditare si s-a desfiintat sistemul tetraheriei.

Un portret al controversatei personalitati a lui C. a fost schitat de Eutropiu: "...a fost un Imparat care, In cei dintai ani ai domniei sale, se poate asemui cu cei mai buni Imparati, In ultimii, cu cei mai de rand. De altfel, el avea cele mai frumoase Insusiri sufletesti si trupesti. Era lacom dupa glorie militara si izbanzile pe care le-a avut se datoresc nu atat norocului cat mai mult priceperii lui. Avea gust pentru artele frumoase si pentru literatura (...) cauta sa-si castige o iubire neprefacuta din partea poporului si, pe cat de nepasator era fata de unii prieteni, pe atat era de devotat fata de

altii (...)."

În planul politicii interne, a continuat și desăvârșit reformele inițiate de Dioclețian (284-305). Centrul puterii imperiale era reprezentat de Împărat, secondat de membrii consiliului său - sacrum consistorium. Imperiul a fost reînnoit în 117 provincii, grupate în 14 diocese și patru prefecturi. Moneda de aur, solidul, a devenit etalonul fundamental al economiei romane și va păstra această caracteristică și în Imperiul Bizantin, până la desființarea acestuia. Pentru facilitarea supravegherii populației și percepției impozitelor, coloniilor (țărani liberi care trăiau și munceau pe marile proprietăți funciare) li s-a interzis dreptul de strămutare, iar meșteșugarii din orașe au fost legați de meseriile lor. Aceste măsuri anticipau relațiile sociale dominante în Evul Mediu.

Armata a fost structurată în trupe de graniță și trupe de interior, rapide și mobile. Împăratul a acordat o atenție deosebită zonei dunărene. Aici a construit un pod de piatră, lung de 2,4 km, între Oescus și Sucidava. Nordul Dunării (zona Oltenia, Muntenia) a reintrat sub controlul roman, au fost reconstruite cetățile de la Drobeta, Sucidava, Dierna.

În plus, armata romană a fost deschisă primirii de trupe barbare, provenite mai ales din cadrul populațiilor germanice. În 326, C. a inițiat construcția noii capitale imperiale, Constantinopol. Ridicată pe locul vechiului oraș grecesc Byzantion, pe malul Bosforului, într-un punct strategic și economic deosebit, unde se întâlneau drumurile comerciale ale Europei și Asiei, noua capitală, inaugurată în 330, urma să fie Noua Roma, centrul politic, economic, religios și cultural al imperiului. Aceasta dovedea, pe de o parte, decaderea Occidentului și a Romei, aflate sub amenințarea popoarelor migratoare, și, pe de altă parte, deplasarea centrului de greutate al imperiului către provinciile sale orientale.

În plan religios, a inaugurat practica intervenției imperiale în problemele Bisericii creștine. Deși încă nu se creștinase, oscilând între cultul pagan și cel creștin, C. a convocat în 325, la Niceea, primul Conciliu ecumenic creștin. În cadrul acestuia au fost puse bazele canonice și dogmatice ale creștinismului și a fost discutată problema arianismului, concepție creștină declarată ca eretică la Conciliu, sub presiunea Bisericii din Alexandria. Arianismul, inițiat și promovat de preotul Arius din Alexandria, s-a răspândit, ulterior, în ciuda interdicțiilor, în Orientul Apropiat și Europa (mai ales la germanici).

Împăratul a murit la 21 mai 337, la Nicomedia. Pe patul de moarte a fost botezat de episcopul Eusebiu din Nicomedia. A fost înmormântat în mausoleul pe care l-a ridicat în ultimii ani de domnie la Constantinopol. Mai târziu, atât C., cât și mama sa Elena au fost sanctificați de către Biserică.